

739

L'ombra

(ALDC, V, 1137. L'ombra)

El mot genuí que correspon a aquest concepte és [o]mbra, del llat. ŪMBRA (var. ross. [u]mbra 1-9, 11, 13), que, a part de l'ascens de *a* final a [ɛ], pròpia d'una àrea central del cat. nord-occ. (veg. PALDC, I, mapa 3), presenta només obertura de la vocal tònica en les localitats 95, 101, 105, 112, 116, 124, com també en la var. *sombra*, que l'obre en les localitats 87, 93, 95, 98, 101, 102, 105, 106, 108, 115, 118, 122, 125; aquest darrer mot és resultat d'una interferència amb el cast. *sombra*, on deu la *s-* a l'ús acoblat o contrastat de *soll/ombra*, *solanal/ombria*, amb un resultat, *solombra*, present en alguns dialectes hispànics; en cat. *sombra* ja apareix en el Curial i en Vicent Ferrer, i aquest ús esporàdic ha fet pensar que podria ser una incipient evolució interna, després semifrustrada

(DECat); de tota manera, atès que l'àrea d'ús ple de *sombra* és el val., particularment sensible a la influència hispànica, i que *sombra* es considera forma moderna en diversos punts (17, 70, 104), “més fi, més de ciutat” (39) o que *ombra* és més català (63), s'imposa –creiem– la seva procedència externa.

La presència massiva de *sombra* en val., tort. i la Franja fa pensar en una importació des d'Aragó i la Manxa, i a la resta del cat., al contacte amb el cast. a causa de la seva oficialitat, l'ensenyament a l'escola, etc. Notem que el mot genuí es presenta vigorós en àrees conservadores (ross., bal., alg.). L'únic mot normatiu és *ombra*, des del DOrt, 1917.

